

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Кравченко В.Ю.</i> Професійне та емоційне вигорання працівників медичної сфери	141
<i>Шовкопляс О.В.</i> Проблема професійного вигорання педагогів	143
<i>Разумна А.Г., Стриженко Т.О.</i> Професійна ідентичність як чинник запобігання професійного вигорання лікарів	146
<i>Стынкэ К.А., Пынзару Ю.В., Тону Т.С.</i> Условия труда и уровень заболеваемости медицинского персонала бригад скорой медицинской помощи	149

5. ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

<i>Вещикова О.С.</i> Тематика тілесності у творчості Гевіна Френсіса	153
<i>Мереуцэ И.Е., Леорда А.И., Ожован В.В.</i> Морально-этические проблемы в исследовании сахарного диабета I типа у детей	155
<i>Капустін С.А., Давидова А.Г.</i> Допомога невиліковно хворій людині: гуманітарний аспект	158
<i>Крупей К.С.</i> Основні принципи створення недискримінаційного освітнього середовища при викладанні студентам дисципліни “Мікробіологія, вірусологія та імунологія”	159
<i>Цимбал А.Ю., Котлова Ю.В.</i> Місія філософії в сучасній діагностиці стану мінеральної щільності кісток у передчасно народжених – близнюків	162
<i>Маганова Т.В., Ткаченко Н.О.</i> “Контрацепція – зло чи благодать?” у світлі філософського питання тілесності	163
<i>Русу-Радзикевич Н.В.</i> Некроз костей лица, связанный с проблемой телесности	165
<i>Савельев В.Г., Рябоконт Е.В., Фурик Е.А., Ялова Г.В., Рябоконт Ю.Ю.</i> Философия религии и проблема телесности и нравственности в здоровье человека	170

6. ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ЯКИЙ ПІДХІД ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ Є ОПТИМАЛЬНИМ?

<i>Рудько Н.П., Александрова К.В., Крісанова Н.В.</i> Проблема академічної прокрастинації та навчальної мотивації студентів ЗВО	173
<i>Подліанова О.І., Котлова Ю.В., Дмитрякова Г.М.</i> Кліпове мислення: втрачені пазли	175
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Садовов А.С., Приходько І.Б., Буряк В.В., Шолох С.Г.</i> Оптимізація підходів до самостійної роботи іноземних студентів	177

7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

<i>Марков Ю.І.</i> Особливості дистанційного навчання в умовах пандемії	179
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С., Чабанович О.В.</i> Особливості викладання педіатрії в умовах пандемії COVID-19	184

Треба інформувати хворих, що знаходяться у свідомості, а також їх родичів, про можливість отримати підтримку та пораду у такий спосіб.

Є інший варіант, можливо, більше притаманний нашому суспільству. Згадаємо, що говориться в Біблії: «Болен ли кто из вас, пусть призовет пресвитеров Церкви, и пусть помолятся над ним, помазав его елеем во имя Господне. И молитва веры исцелит болящего, и восставит его Господь; и если он соделал грехи, простятся ему» (Послання Іакова 5:14-15). Ні для кого не секрет, що після візиту священнослужителя хворим часто стає легше, відомі також випадки реконвалесценції при початково досить сумнівному прогнозі. Багато людей відвідують церкви при лікарнях. Молитва є потужним психологічним фактором як для хворого, так і для його родичів. Відомо, що католики зазвичай звертаються до Бога через Діву Марію: вона є милосердною, та й сама знає, що таке втрата власної дитини, тобто для людини не воцерковленої така молитва є і простішою, і, можливо, дає більше надії. Немає сумніву, що і в інших релігіях можна знайти аналогічні варіанти психологічної підтримки для тяжко хворих та їх близьких.

При цьому, з лікаря ні в якому разі не знімається необхідність як співчутливого ставлення до хворого та його родичів, так і самовідданого виконання решти своїх професійних обов'язків. Адже, згадаємо, якщо вже зайшла про це мова: «Посему и сам подвизаюсь всегда иметь непорочную совесть пред Богом и людьми» (Діяння апостолів 24:16).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИКЛАДАННІ СТУДЕНТАМ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОБІОЛОГІЯ, ВІРУСОЛОГІЯ ТА ІМУНОЛОГІЯ»

*Крупей Кристина Сергіївна, к. біол. н.,
старший викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології,
Запорізький державний медичний університет*

Існує безліч форм дискримінації, подолання яких намагаються вирішити на глобальному рівні [2, с. 95]. Так, Генеральна Асамблея ООН у 2015 році ухвалила (терміном на 15 років) 17 Цілей сталого розвитку, більшість з яких спрямовані на забезпечення всеосяжної якісної освіти для всіх, навчання протягом всього життя, а також досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок, оскільки потужним каналом продукування дискримінації та стереотипів є освіта. У зв'язку з тим, що у 2020 році Україна отримала офіційний статус учасниці «Партнерства Біарріц» (міжнародна ініціатива рівних прав і можливостей для всіх), зміни щодо подолання різних форм дискримінації й утвердження гендерної рівності розпочали як раз зі сфери освіти [4]. За цієї ініціативи МОН України 05.11.2021 оприлюднило наказ № 1182 «Про затвердження методології та критеріїв проведення гендерного аудиту закладів освіти» [3]. Метою проведення гендерного аудиту є оцінювання стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (особливо у кадровій політиці та діяльності закладів освіти), виявлення й подолання наявних проблем.

Попри це, не менш важливим є забезпечення недискримінаційного освітнього середовища на навчальних заняттях зі студентами. В цьому випадку відповідальним за створення цілісного соціально-психологічного простору є викладач, який працює з вітчизняними та / або іноземними здобувачами вищої освіти. Слід зазначити, що недискримінаційний підхід в освітньому просторі закладів середньої освіти активно запроваджується Новою українською школою, яка є найголовнішою реформою загальної середньої освіти. Звідси в науково-педагогічному обігу все частіше зустрічається термін «інноваційне освітнє середовище», під яким розуміють модель соціокультурного простору, у якому відбувається становлення особистості [1, с. 20], де діють правила інноваційної діяльності та новітні ідеї, оригінальні педагогічні технології, які застосовуються у професійній підготовці майбутніх фахівців, а також відсутні ознаки прямої або непрямой дискримінації.

Відомо, що основними принципами створення недискримінаційного освітнього середовища є: забезпечення рівності прав і свобод, забезпечення рівності перед законом, повага до гідності кожної людини, забезпечення рівних можливостей [2, с. 94-95]. Кожний викладач повинен пам'ятати та застосовувати ці принципи на навчальних заняттях. Практичний досвід викладання дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» вітчизняним та іноземним студентам дозволяє підкреслити важливість міжкультурного навчання, яке являє собою процес вивчення різноманітності і є центральним підходом в європейській молодіжній роботі. У молодіжній сфері Ради Європи міжкультурне навчання представлено як «процес соціального виховання, спрямованого на заохочення позитивних відносин між людьми й групами з різними культурними традиціями», що сприяє взаємній повазі та солідарності. Виходячи з вищезазначеного, вітчизняним студентам на вступних заняттях з дисципліни слід приділити увагу історії науки та розповісти про значний внесок іноземних вчених у розвиток мікробіології. Так, наприклад, серед іноземних студентів медичних університетів велика кількість громадян Індії. Тому для попередження етнофобії / сегрегації з боку вітчизняних студентів викладач повинен розкрити внесок індійських вчених в розвиток мікробіології, вірусології та імунології, підкреслити, що Індія – країна-лідер на ринку вакцин у світі та в Україні. Необхідно наголосити студентам, наскільки важливо об'єднувати розуми націй задля прогресивного розвитку науки та суспільства. Особливу увагу слід приділити висвітленням здобутків В. А. Хавкіна – українського, індійського, швейцарського та французького бактеріолога єврейського походження – першого у світі винахідника вакцин проти чуми та холери. За цим принципом необхідно повідомляти й іноземних студентів про історію української науки, і, найголовніше, результати плідної співпраці вчених із різних країн.

Наступний приклад пов'язаний із подоланням гендерної нерівності на практичних заняттях з «Мікробіології, вірусології та імунології» у групах з іноземними студентами (з Королівства Марокко). Викладачу на занятті слід бути обережним і толерантним, формувати рівне й недискримінаційне освітнє середовище, особливо це стосується практичної частини заняття, де студенти самостійно проводять дослідження з мікроорганізмами (опановують техніки

мікроскопіювання / приготування мазка / забарвлення препаратів / посіву мікроорганізмів тощо) під наглядом викладача. Студентам перед проведенням експерименту слід запропонувати розподілитися на дві «ролі», а саме «інструктори» та «дослідники / практичні виконавці». Практичне спостереження демонструє, що хлопці, хоч і бажають першими розпочати практичний дослід, але не поспішають бути у ролі «дослідників». Можливо, це пов'язано з невпевненістю перед одногрупниками, що «щось піде не так» й техніка досліду буде порушена. Тому вони охоче погоджуються бути спершу «інструкторами». Дівчата, як правило, з ентузіазмом апробовують себе у ролі «практичного виконавця», прислуховуються до алгоритму відтворення техніки «інструкторів» й відчувають відповідальність, оскільки хлопці, спостерігаючи за дівчатами, уважно запам'ятовують методологію дослідів. Після цього студенти в групі обмінюються ролями й закріплюють отримані теоретичні та практичні навички.

Таким чином, наприкінці заняття викладач наголошує студентам на важливості співпраці чоловіків і жінок в науці. Оскільки кожний, і чоловік, і жінка, може реалізувати себе в певній ролі задля отримання кінцевого результату – від практичних висновків до наукового відкриття.

Отже, основними принципами створення недискримінаційного середовища на навчальних заняттях є, по-перше, міжкультурне навчання – виховання у студентів усвідомлення особливостей рідної культури та неповторності інших культур, світової значущості здобутків вчених з іншими культурами, формування особистості, здатної ефективно спілкуватися з представниками інших культур у сфері професійної діяльності, успішно долати бар'єри й конфлікти спілкування. По-друге, на практичних заняттях у групах з іноземними студентами викладачу необхідно враховувати національний характер й особливості менталітету іноземних громадян, дотримуватися принципів міжкультурної комунікації [5, с. 3-4], особливо культурологічного, етичного, лінгвістичного й професійно-прикладного.

Список використаних джерел

1. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею: автореф. дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.01 / А. І. Каташов. Луганськ, 2001. 20 с.
2. Косьмій О., Кравченко Ю. Нормативно-правове забезпечення діяльності етнонаціональних меншин в Україні та Польщі. *Studia Politologica Ucraino-Polona*. Випуск 3. Житомир-Київ-Краків: ФОП Євенок О.О., 2013. С. 94-99.
3. Наказ МОН України від 05.11.2021 № 1182 «Про затвердження методології та критеріїв проведення гендерного аудиту закладів освіти». Київ. 2021. 22 с.
4. Урядовий портал. Уряд схвалив План заходів реалізації «Партнерства Біарріц». 2020. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-plan-zahodiv-z-realizaciyi-partnerstva-biarric>
5. Novinger Tracy. *Intercultural Communication: a Practical Guide*. Tracy Novinger. Austin, TX: University of Texas Press, 2001. 230 p.